
Till

Nordiska rådet

Kopia

Från

Nordiska Ministerrådet

Ämne

Svar angående rekommendation 12/2015

Ved Stranden 18

DK-1061 Köpenhamn K

Tel +45 3396 0200

Fax +45 3396 0202

www.norden.org

20. januar 2016

15-01262-6

Meddelande om rekommendation 12/2015 Barn og unges psykiske helse i Norden

Nordisk råd rekommenderer Nordisk ministerråd

å dele erfaringer om forebyggende tiltak som har positiv effekt på barn og unges psykiske helse

å utvikle nye behandlingsmetoder og erfaringer med eksisterende behandling for barn og unge med psykiske lidelser

å øke forskningen for å undersøke evidens for nye og eksisterende behandlingsmetoder for psykiske lidelser hos barn og unge

å dele kunnskap og erfaring om gode måter å redusere bruken av tvang i psykisk helsevern på, med særlig vekt på barn og ungdom

å dele erfaring med måter å forebygge og redusere selvmord og selvmordsforsøk på

å planlegge et hovedtema eller som et deltema med særlig fokus på barn og unges psykiske helse under de planlagte årlige psykiatri/psykologi-toppmøtene i Norden

Meddelande från Nordiska ministerrådet:

Temat barn och ungas psykiska hälsa är mycket aktuellt för Nordiska ministerrådet för tillfället. Både psykiatrisamarbetet och samarbetet kring folkhälsa söker sina former och barn och unga är starkt med i dessa diskussioner.

Vad gäller erfarenhetsutbyte och förebyggande arbete, har Nordens Välfärdscenter (NVC) redan under flera år arbetat med projekt där barn och ungdomars psykiska hälsa har varit med, som huvudtema eller som en dimension bland andra.

De projekt som är relevanta i detta sammanhang är Fosterbarnsprojektet, Barnfattighedsprojektet och Unga in i Norden.

Fosterbarnsprojektet

Såväl internationell som nordisk forskning tyder på att barn i familjehem är en högriskgrupp för somatisk och psykisk ohälsa. Inom projektet finns rapporter att beställa/ladda ner samt konkreta rekommendationer.

Det finns flera studier, som handlar om hur vanligt det är med psykisk ohälsa på diagnosnivå bland barn i pågående familjehemsvård. I en av studierna använde forskarna det danska nationella Psykiatriregistret för att undersöka förekomst av psykiatriska diagnoser bland 11-åriga barn som var utplacerade. Vart femte barn hade minst en psykiatrisk diagnos.

I en färsk norsk studie undersöktes 279 barn i familjehem, 6-12 år gamla, med diagnostiska instrument. Drygt vartannat barn uppfyllde kraven för minst en diagnos. En lång rad utländska studier har noterat extrema förekomster av allvarlig psykisk ohälsa (på diagnosnivå) bland barn i fosterhem, även av obehandlade sjukdomstillstånd som kan åtgärdas med effektiv behandling.

Barnfattigdomsprojektet

Barnfattigdomsprojektet har handlat om unga, placerade i internat, som växt upp under barnfattigdom. Psykisk ohälsa var ett tema bland andra. Projektet har producerat digitala berättelser om temat.

Unga in I Norden – psykisk hälsa, arbete, utbildning

Inom detta projekt är det fokus på två tematiska områden. Det ena berör den heterogena gruppen sårbara unga, 16 – 29 år, som riskerar utanförskap på grund av psykisk ohälsa. Många är varken i studier eller arbete. Projektet fokuserar inte på psykiatrivården och psykiatriska diagnoser utan ungas självupplevda psykiska hälsa. Det andra temat berör unga vuxna, 19-29 år, som är i förtidspension, eller riskerar att hamna i förtidspension, på grund av psykisk ohälsa.

Unga in i Norden kommer att publicera ett temahäfte i februari 2016 där det lyfts upp 11 åtgärder som har att göra med unga som riskerar utanförskap/förtidspension på grund av psykisk ohälsa. Under våren 2016 publiceras ytterligare fyra rapporter som kommer att beskriva olika verksamhetsformer samt beskriva den heterogena gruppen unga som riskerar utanförskap och har behov av extra insatser.

I publikationen Skolelevers psykiska hälsa (Unga in i Norden) finns det evidens för ett starkt samband mellan skolresultat och psykisk hälsa. Den stora frågan efter denna kunskapssammanställning är hur vi kan utveckla skolor som är hälsofrämjande. Inom detta fält finns det allt mer forskning som pekar på att det är i skolan som det förebyggande arbetet bör implementeras. Här skulle NVC kunna göra ytterligare Nordisk nytta. Även i fosterbarnsprojektet är en av de viktigaste rekommendationerna att möjliggöra för fosterbarn och unga, att få gå ut gymnasieskolan med slutbetyg, är en av de starkaste skyddsfaktorerna de kan ha med sig i sitt vuxenblivande. För kännedom: <http://ki.se/nasp/nyhetsbrev>

Mer information om alla projekt finns på NVC:s hemsida www.nordicwelfare.org

Finland kommer att organisera en konferens om ungdomar under sitt ordförandskap 2016. Konferensen heter Broar, den är tvärvetenskaplig och äger rum i Helsingfors 26. – 28.9.2016. Psykisk hälsa kommer att vara ett tema bland andra.

Vad gäller Nordiska rådets rekommendationer om psykiatrisk behandling, har det första toppmötet i psykiatri 6.11.2015 redan tagit upp temat barn och unga. Det överordnade temat för toppmötet var avstigmatisering av psykiskt sårbara personer. Clare Henderson, keynote speaker på konferensen,

poängterade kampanjernas betydelse i bekämpningen av stigmatisering, och detta gäller också barn och unga.

I programmet ingick en session med rubriken förebyggande insatser för avstigmatisering av barn och unga med psykiska problem. På sessionen kunde experter från hela Norden dela erfarenheter om arbetet. En viktig konklusion var, att mental hälsa och ohälsa ska tas starkare in i skolans arbete.

Psykiatrisamarbetet har påbörjats med toppmötet och konklusionerna kommer att användas som bas för en expertgrupp, som nu är tillsatt av Nordiska ministerrådet. Expertgruppen har sitt första möte 4.2.2016 och kommer under våren 2016 att utarbeta en arbetsplan för psykiatrisamarbetet i Norden under de kommande åren. Arbetet baserar sig på förslaget som Bo Könberg har tagit upp i sin rapport "Det framtida nordiska hälsosamarbetet". Barn och unga kommer att vara med som ett viktigt tema i samarbetet.

Förutom den ovan nämnda verksamheten har ÄK-S och ÄK-U beslutat i december 2015 om 1 MDKK från restmedel från programmet Hållbar Nordisk Valfärd till nordiskt samarbete gällande barn och ungas psykiska hälsa. Vad som helt konkret kommer att göras med dessa medel, kommer att definieras i samarbete med expertgruppen i psykiatri och arbetet ska också relateras till de insatser som eventuellt ingår i folkhälsosamarbetet.

Det nordiska samarbetet om barn och ungas psykiska hälsa har kommit igång men innehållet och formerna ska konkretiseras under året 2016.

Nordiska ministerrådet anser rekommendationen delvis uppfylld, men återkommer med mera information till Nordiska rådet under hösten 2016.